

DOKUMENTACE ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA VÝTVARNÝCH UMĚNÍ

FACULTY OF FINE ARTS

ATELIÉR ENVIRONMENTU

ENVIRONMENT STUDIO

VE VESMÍRU

IN SPACE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR THESIS

AUTOR/KA PRÁCE

AUTHOR

HANA BLATNÁ

VEDOUCÍ PRÁCE

ArtD.

SUPERVISOR

doc. MgA. BARBORA KLÍMOVÁ,

BRNO 2021

OBSAH DOKUMENTACE:

TEXTOVÁ ČÁST	s. 5 - 7
OBRAZOVÁ ČÁST	s. 7 - 14

TEXTOVÁ ČÁST

„MEMMIE, NEVĚŘ a z dálky se vyhýbej bludu, když řeknou, že všechno se tlačí do středu celku, že soustava světa, i bez těch nárazů zvenčí, se nemůže rozskočit ničím a trvá jen proto, že shora i zdola se všechno do středu táhne: věříš-li ovšem, že něco spočinout může samo v sobě a podzemní tělesa všechna že nahoru tíhnou a vzhůru nohama leží, jak obrazy věcí, jež vidíme v hladině vodní; i bytosti živé tam chodí prý jakoby naznak, leč od země spadnout že nemohou na dolní nebe, zrovna jako se nemohou vznést naše těla vlastními silami na horní nebeskou klenbu; vidí-li slunce, my patříme na noční hvězdy; ve střídě s námi si dělí nebeské časy a jejich den by se rovnal hoření noci. Je to však holý blud a výmysl hlupců, kteří za špatný konec se chopili věci.“

Titus Lucretius Carus (1. stol. Př. Kr.) O přírodě, verše 1052–1068

Můj otec je opravdu velkým konzumentem [paleoastronautiky](#). Díky jeho posedlosti vírou v UFO a mimozemské civilizace jsem svoje dospívání strávila sledováním dokumentů na téma konspiračních teorií o vesmíru a mimozemských civilizacích — nejednou to bylo proti mému vůli a některé dokumenty mi byly servírovány až „povinně“, aby mi takzvaně otevřely oči. Otec mimochodem dodnes nepřipouští, že by se jednalo o smyšlené informace. Sám se stal hrdým autorem několika fotografií, na kterých figurují nerozeznatelné létající předměty a s příchodem roku 2012 byl připraven nakoupit zásoby rýže, zbraně a schovat se do sklepa před invazí mimozemských civilizací na planetu zemi, která má být údajně zašifrovaná v Mayském kalendáři.

Možná, že právě pod vlivem těchto zkušeností a zážitků se mi před několika roky vracely sny, kde mě oknem v šestém patře paneláku navštěvují neznámé bytosti, které slyším mluvit, aniž by skutečně cokoliv vyslovily. Můj zájem a můj pohled na téma vesmíru tedy přichází z dost specifického místa. Dodnes mám sama v oblíbě seriál [Ancient Aliens](#) (vysílaný od roku 2009), kde se dokonale mísí archeologické a kulturně historické poznatky s mytologickými příběhy a fikcí.

V případě této série, stejně jako v knize *Dějiny legendárních zemí a míst* Umberta Eca¹, který se ohlíží za historií pohledu na vesmír, shledávám nejvíce zábavným zrovna to, čím je lidská mysl schopna zaplnit mezery ve svém poznání. Ať už se jedná o spor o plochost versus kulatost země, nebo pradávné představy o nebeských tělesech, teorii o Protizemi a Protinožcích, o umístění, poloze a rozloze Země, je mi ve 21. století plném (pře)informovanosti, technologických objevů, kvalitních snímků, a vědecky konzistentních výkladů, v něčem daleko bližší pohled na vesmír právě starověkou optikou plnou představ, fantazií a snění bez možnosti utvrdit se v domněnkách technologiemi. Některé z citací starověkých filozofů, které ve výše uvedené knize Umberto Eco uvádí, bych zde ráda parafrázovala a poukázala tak na jejich nesmírnou obrazotvornost.

Pýthagorejci vypracovali složitý planetární systém, kde mají všechna nebeská tělesa, včetně země a slunce obíhat kolem centrálního ohně. Každé těleso má pak při svém oběhu vydávat nějaký tón hudební stupnice. Tím se prý také vytváří noc a den. Aristotelés v díle *Plochá Země předsokratiků* uvádí, že Země má mít tvar podobný bubnu, což je patrné na základě skutečnosti, že při východu nebo západu Slunce se čára ohraničující část zakrytou Zemí zdá být rovná, kdežto kdyby měla Země tvar koule, sečna by musela být zakřivená. Současníci Tháleta z Milétu se pak prý domnívali, že Země spočívá na vodě, protože dokáže plavat jako dřevo nebo jiné jemu podobné látky, z nichž žádná se

¹ ECO, Umberto. *Dějiny legendárních zemí a míst*. Přeložil Jindřich VACEK, přeložil Helena LERGETPORER, přeložil Pavel ŠTICHAUER. Praha: Argo, 2013. ISBN 978-80-257-0908-5

nedokáže sama udržet ve vzduchu, ale dokáže se udržet na vodě. Diogenés Laertinos v díle *Životy, názory a výroky proslulých filosofů VIII* cituje Alexandrose, který na základě pýthagorejských záznamů tvrdil, že vesmír je oduševnělý, nadaný rozumem, má tvar koule a Země je v jeho středu, která je rovněž kulatá a na svém povrchu je obydlena. Také zde jedná o protinožců, pro něž má být nahoře to, co je pro nás dole.²

Archaické představy zachycené Ecem trefně korespondují s některými současnými konspiračními teoriemi, ze kterých bych vybrala například tvrzení o kulatých kamenech, ve kterých byl údajně některou z mimozemských civilizací na planetu Zemi dopraven život, a mohl tak být stvořen první člověk. Potom je to třeba proměňující se tvář na Marsu, údajně dutý a obydlený měsíc nebo mimozemská základna pod vodou v oceánu.

Dalším, převážně vizuálním zdrojem mé práce na téma vesmíru jsou volně dostupné snímky zachycující povrchy planet, textury, horniny, meteority... Některé – zejména ty černobílé – se mi zdají až nerozeznatelné od kreseb. I vědecké obrazy vesmíru, jako jsou zmíněné fotografie, posilují vstupní představu o všudypřítomnosti vesmíru, neoddělitelnou od zbytku existence. Je to kontinuum, periodický děj, jehož výrazem mohou být fraktály – vesmírné krajiny opakující se v řezech, skvrnách, makroskopických i mikroskopických detailech. Toto je například motiv černobílých fokalků Miloše Korečka.

Vzhledem k tomu, že sama sebe nevnímám jako příliš racionálně uvažujícího člověka, snažím se soustředit spíš na dojem, který ve mně tyto zdroje vyvolávají. Kresbou se nesnažím dojít pravdy, obsahového poznání nebo jí na něco poukázat. Tvořím především pro sebe. A pokud se přece jen snažím něco objevit, jsou to právě možnosti a limity kresby. Najít balanc mezi realistickou objektivizací a vlastní fantazií. Kresbou se pokouším o vyjádření skrytých vnitřních pohnutek, osobní mytologie, energie krajiny, vztahu k přírodě. Papír je pro mě paralelou k obloze, projekční plochou, na které dávám vzniknout vlastnímu vesmíru. Určitou analogii proto vnímám v přístupu k médiu papíru a práci s otiskem u Adrieny Šimotové. Ke kresbám si netvořím skici, pracuji přímo na finálním podklad, překresluji, přemazávám, do obrazu komponuji spontánně vytvořené otisky a skvrny. Zde by se hodilo poznamenat třeba práci se vzorem, geometričností, otiskem a jeho skladbou v dílech Lukáše Karbuse, která je mi tímto velice blízká. Někde vznikají (amorfní) surreální krajiny, jinde je zase větší prostor věnován geometrickým tvarům. Tak jako třeba v utopistických vizionářských architektonických návrzích Claude Nicolas Ledoux, nebo v současné malbě v díle Ivana Titora.

Odborné termíny mi nic moc neříkají, naopak. Cítím se odrazovaná velkým pátráním a hloubáním ve významech vázaných na oblast vědeckého poznání. V mém případě nejde o touhu po poznání jako spíš o fascinaci nepoznaným. Proto pak nejsilnější paralelu v přístupu k bakalářské práci pak vnímám v některých dílech Josefa Daňka. Především v jeho Anatomických kresbách, kde se v momentě, ve kterém jsme všichni alespoň okrajově srozuměni s funkcí, stavbou a fyziologií lidského těla, snaží on tuto skutečnost vyložit po svém, přetvořit ji, najít nové, subjektivní principy a metody pro funkčnost částí těla a orgánů.

Pro tuto práci je pro mě taky důležitou spojnicí mezi vědou a uměním tvorba Karla Malicha. V kresbách a drátěných modelech, ve kterých našel vlastní přístup k vědeckým poznatkům z oboru kosmologie a umě je subjektivně abstrahoval, vyložil a posunul dál za použití osobitých výrazových

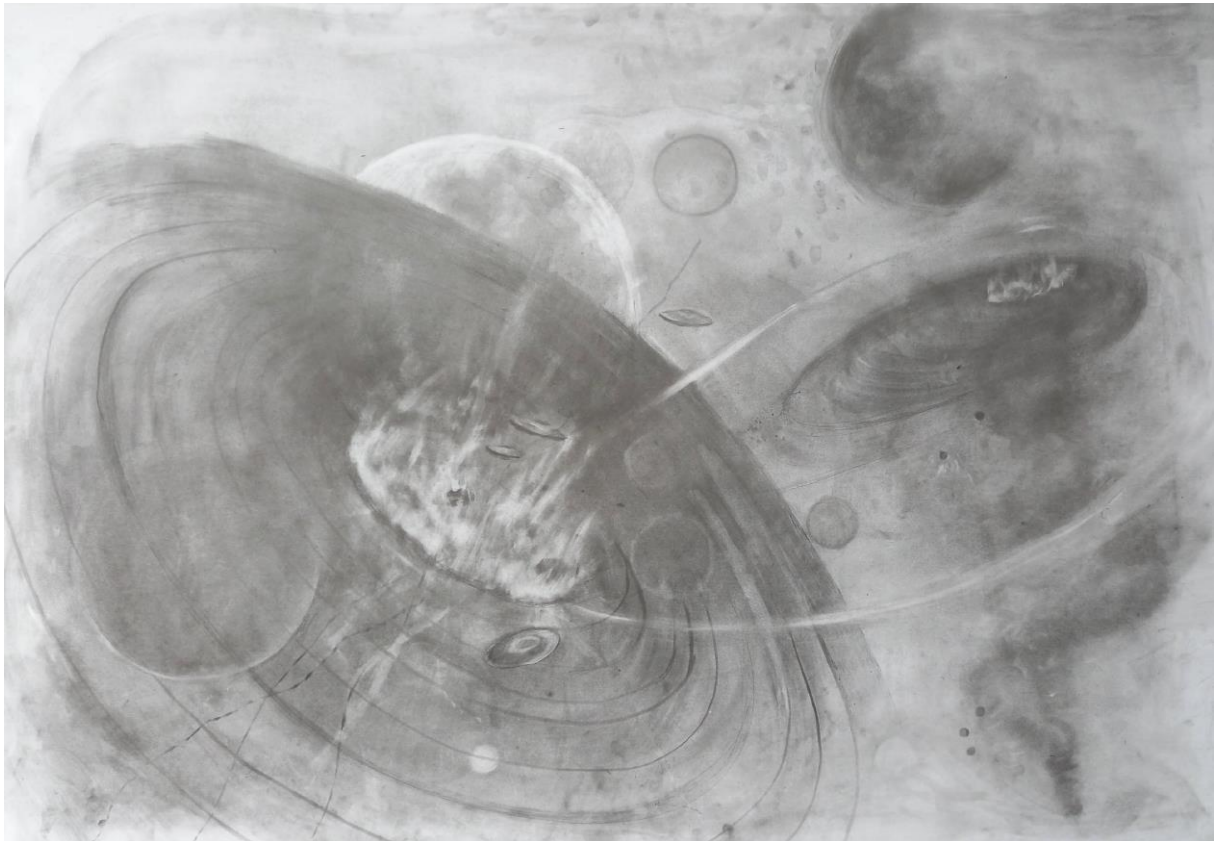
² ECO, *Dějiny legendárních zemí a míst*. Kapitola 1. Plochá země a protinožci, str. 7–11.

prostředků. Vizuální, ale i obsahový kontext pak vnímám v díle čínského umělce Tai Xiangzou v jeho abstraktních dílech, které mají základ v kombinaci čínské filozofie s moderní astronomií. Co se týče spíše formy díla, určitou podobnost vnímám i v některých polohách Zdeňka Daňka, který do realistické krajinomalby přináší nečekané znepokojující prvky a některé jsou rozloženy až na čistou abstrakci, ve které je však krajina stále přítomna.

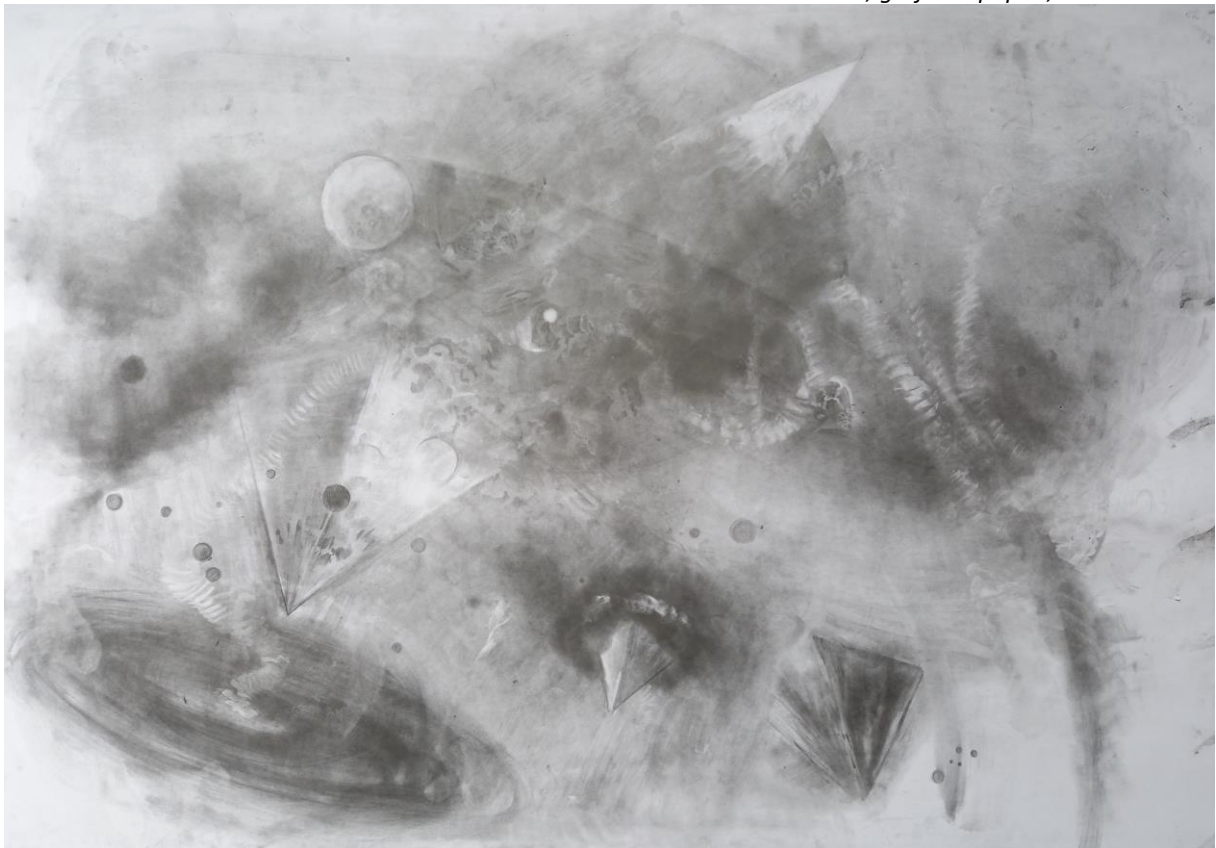
Kresba, v níž bakalářskou práci realizuji, zároveň není médium, kterému bych se věnovala soustavně. Myslím, že je to zhruba rok, co jsem se ke kresbě od příprav na střední školu na ZUŠ poprvé vrátila a stále se cítím jako začátečník. Možná proto spojuje většinu ze série kreseb zprvu nezamýšlená efektnost. Zároveň si ale myslím, že jakási efektnost až kýčovitost je s tímto tématem úzce propojena. Vzhledem k výhradnímu použití grafitu jako média kresby se v důsledku jedná o hru stínu a světla. V některých kresbách se objevují naprosto konkrétní symboly jako pyramidy nebo létající talíře. Navíc je zde kladen důraz na surreality a bezbřehou fantazii, jak je tomu například ve snových krajinách Veroniky Holcové a Jana Uldrycha, které si ve svojí surrealitě taky často zahrávají s momentem dramatickosti nebo efektnosti.

Bakalářská práce je sérií třinácti kreseb formátu B1 a jedné kresby o rozměrech 1 x 5m, které budou před obhajobou instalovány do Galerie Off format. Ráda bych využila celého prostoru galerie. Kresby plánuji umístit do jednotné výšky a adjustovat je tak, aby po zavěšení vznikl malý rozestup mezi papírem a stěnou. Největší kresba by pak mohla být zavěšena v prostoru.

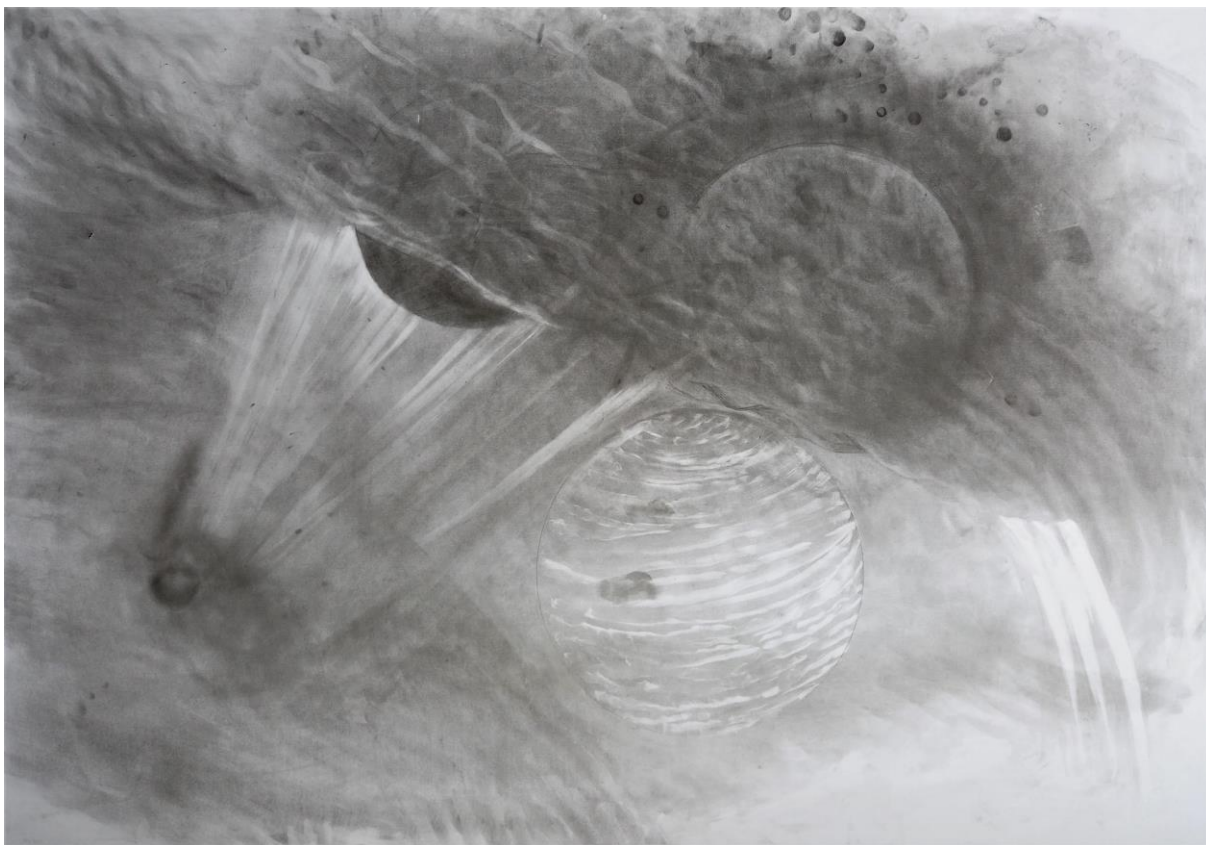
OBRAZOVÁ ČÁST

bez názvu, grafit na papíře, 1000x707mm

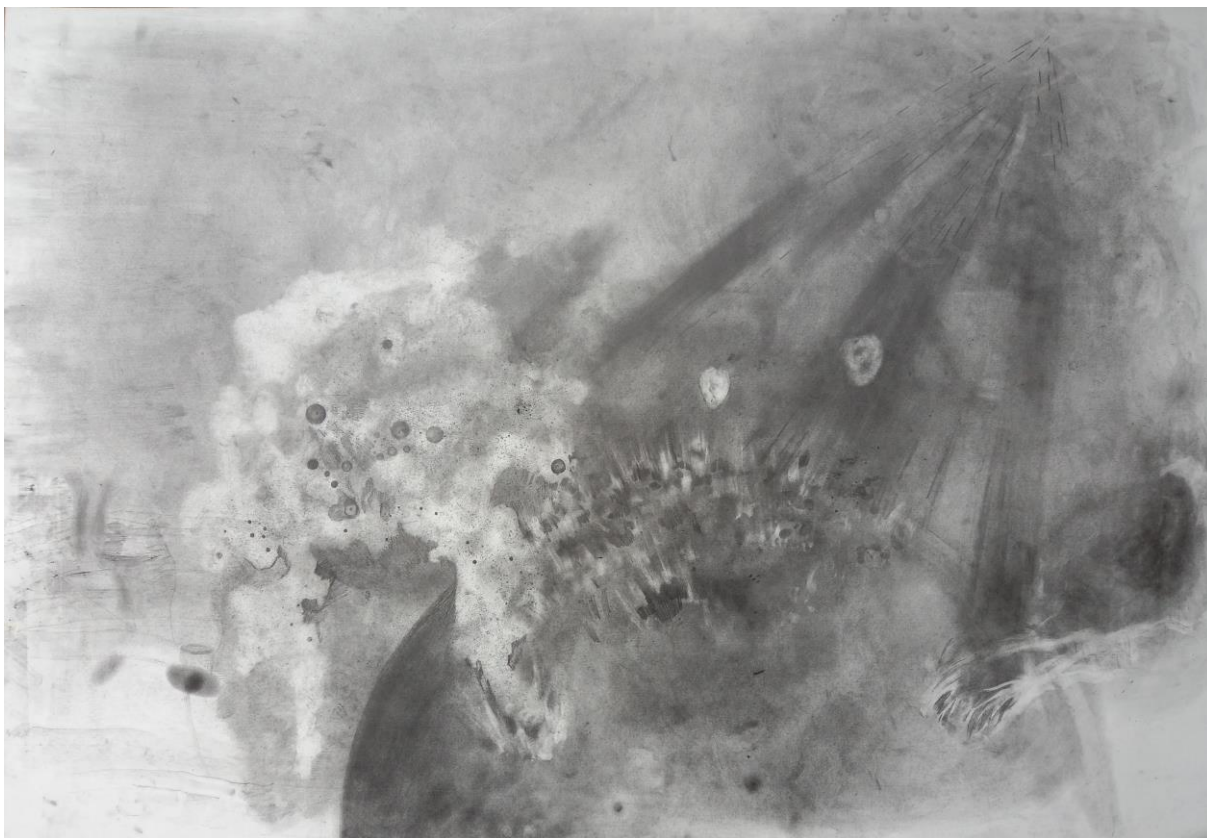
bez názvu, grafit na papíře, 1000x707mm

bez názvu, grafit na papíře, 1000x707mm

bez názvu, grafit na papíře, 1000x707mm

bez názvu, grafit na papíře, 1000x707mm

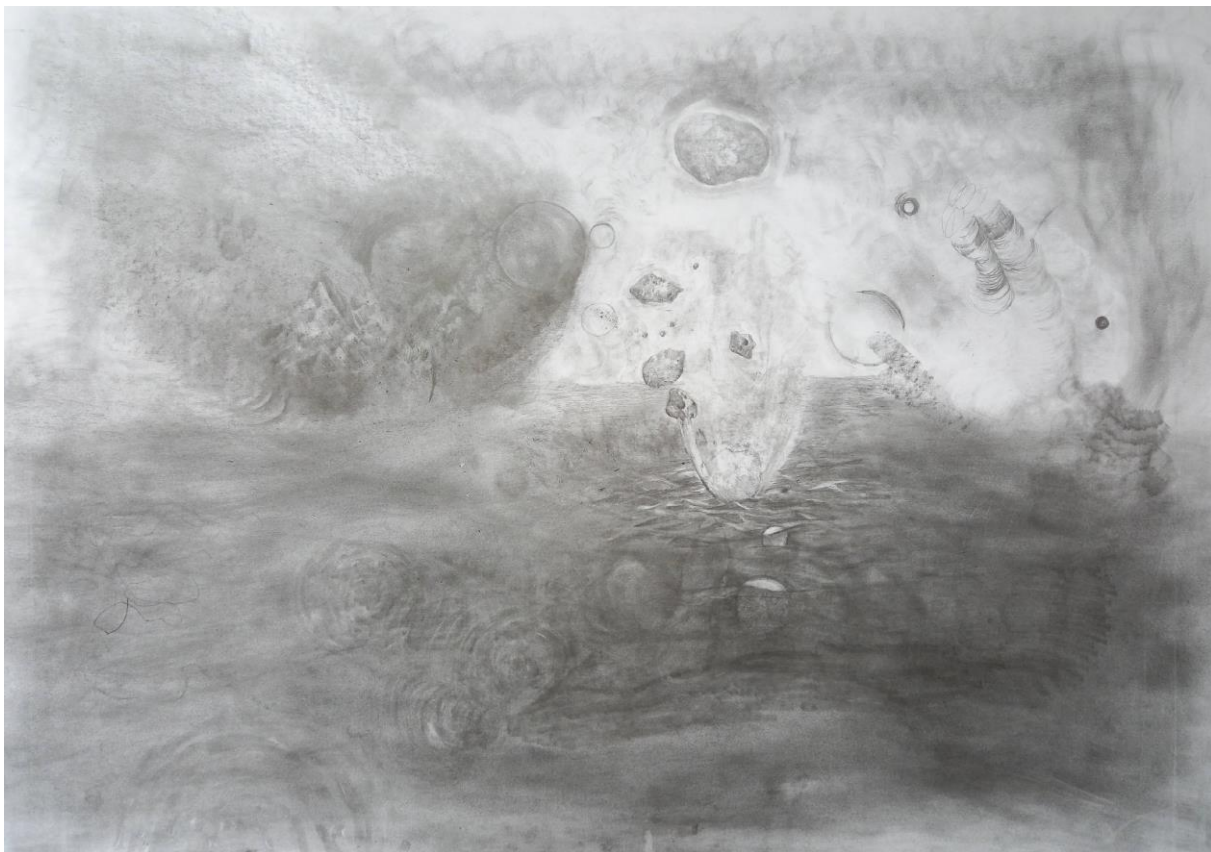
bez názvu, grafit na papíře, 1000x707mm

bez názvu, grafit na papíře, 1000x707mm

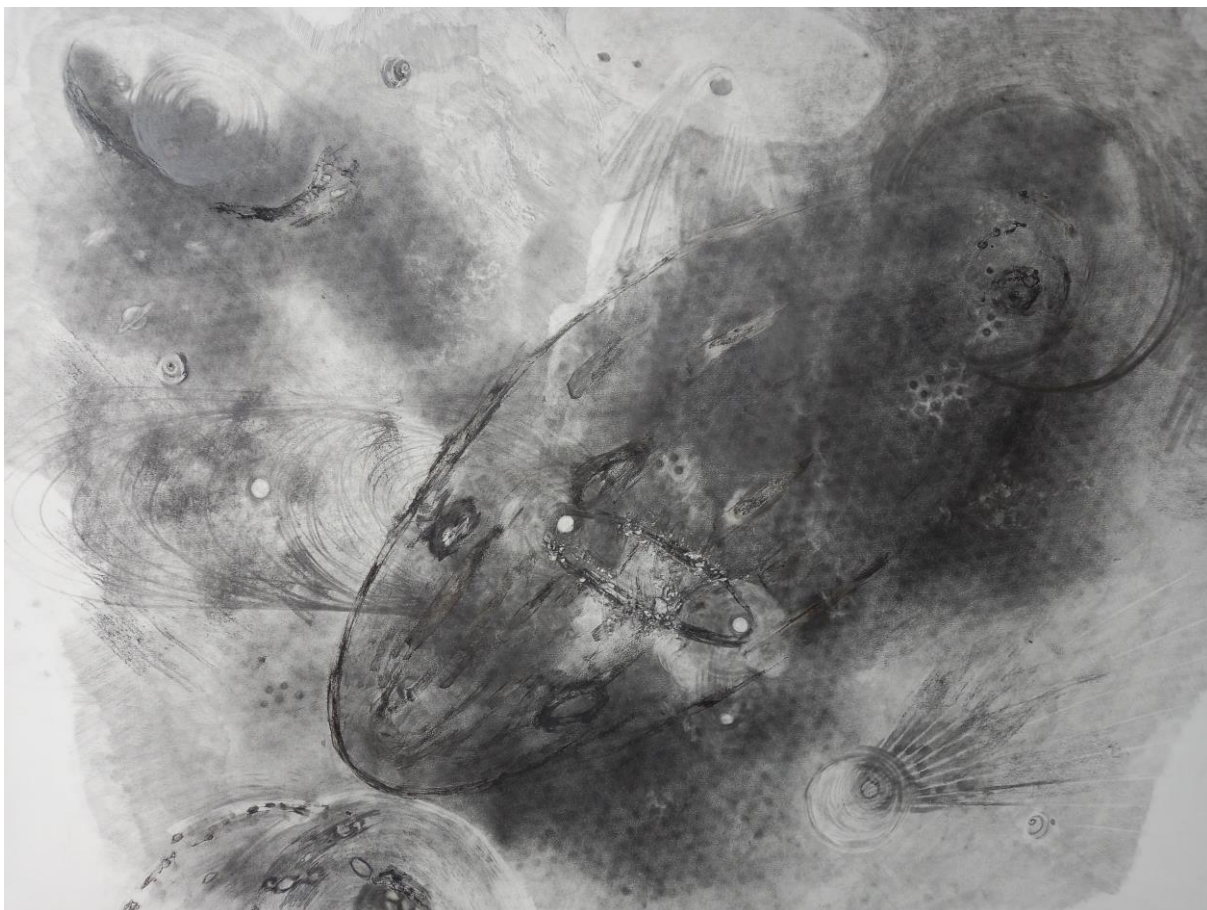
bez názvu, grafit na papíře, 1000x707mm

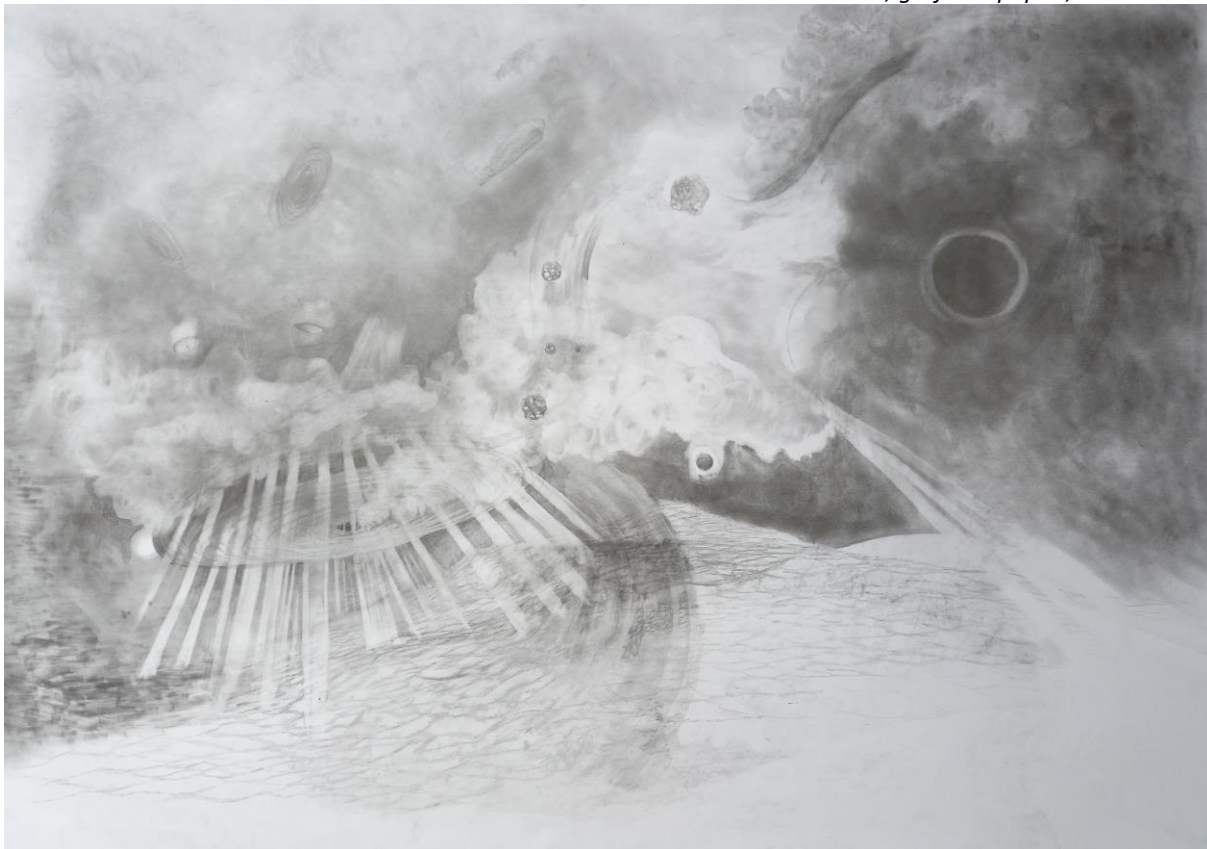
bez názvu, grafit na papíře, 1000x707mm

bez názvu, grafit na papíře, 1000x707mm

bez názvu, grafit na papíře, 750x700mm

bez názvu, grafit na papíře, 1000x707mm

bez názvu, grafit na papíře, 1000x707mm